

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Irena LIPOWICZ

RPO-649337-I/10/KJ

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 22 551 77 00
Fax 22 827 64 53

Warszawa, dnia 18. V. 2012

Pan
Jarosław Gowin
Minister Sprawiedliwości

Al. Ujazdowskie 11
00 - 950 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

Do Rzecznika Praw Obywatelskich ponownie zaczęły napływać skargi wiernych Kościoła Adwentystów Dnia Siódmego w Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie organizowania egzaminów wstępnych na aplikacje prawnicze wyłącznie w soboty. Uniemożliwia to osobom, dla których sobota jest dniem świątecznym o wyjątkowej wadze, przystąpienie do tych egzaminów.

Art. 53 Konstytucji RP zapewnia obywatelom wolność sumienia i religii. Z kolei przepis art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (Dz. U. z 2005 r. Nr 231, poz. 1965 ze zm.) stanowi m. in., że korzystając z wolności sumienia i wyznania obywatele mogą w szczególności, zgodnie z zasadami swojego wyznania, uczestniczyć w czynnościach i obrzędach religijnych oraz wypełniać obowiązki religijne i obchodzić święta religijne. Szczegółowe postanowienia odnośnie do wskazanego przypadku zawarte są w art. 11 ustawy z dnia 30 czerwca 1995 r. o stosunku Państwa do Kościoła Adwentystów Dnia Siódmego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 97, poz. 481 ze zm.), z którego wynika, że świętem adwentystycznym jest sobota, a wierni Kościoła mają prawo do zwolnienia od pracy i nauki na czas święta adwentystycznego, to jest od zachodu słońca w piątek do zachodu słońca w sobotę. Ponadto na prośbę pracownika złożoną na początku okresu zatrudnienia lub w jego trakcie, nie później jednak niż 7 dni przed dniem zwolnienia, zakład pracy ustala dla niego indywidualny rozkład czasu pracy. Przepis ten stosuje się odpowiednio do uczniów i studentów, z tym że szkoły udzielając

zwolnień od nauki określają sposób wyrównania zaległości dydaktycznych spowodowanych zwolnieniem.

W swoich dotychczasowych wystąpieniach Rzecznik Praw Obywatelskich zwracał uwagę na wyrok Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości w Luksemburgu z dnia 2 października 1976 r. w sprawie 130-75 (*Vivien Prais przeciwko Rada Wspólnot Europejskich*), w którym ETS stwierdził, iż „jeśli kandydat poinformował odpowiedni organ, że z przyczyn religijnych nie może brać udziału w postępowaniu rekrutacyjnym, organ ten powinien wziąć to pod uwagę przy ustalaniu terminu egzaminu, aby uniknąć takiej daty. Z drugiej strony, jeśli kandydat nie poinformuje o takiej sytuacji w stosownym terminie, organ rekrutujący może odmówić ustalenia alternatywnej daty egzaminu, jeśli inni kandydaci zostali już o egzaminie poinformowani”. Oczywiście, wyrok ten nie ma zastosowania do sytuacji czysto krajowych, ale państwa kształtując swoje regulacje prawne, jak i stosowanie prawa, powinny uwzględniać orzecznictwo Trybunału.

W świetle orzecznictwa można zatem stwierdzić, że także egzaminy prawnicze na aplikacje należy uznać za takie okoliczności, które wiążą się zarówno z nauką, jak i z pracą, a co za tym idzie za okoliczności wypełniające przesłanki z art. 11 pkt 2 ustawy z dnia 30 czerwca 1995 r.

Argumenty logistyczne przemawiające za organizacją naboru w jednym dniu w całym kraju byłyby do przyjęcia gdyby nie fakt, iż egzaminy kończące różne aplikacje (np. radcowskie, adwokackie) odbywają się przez kilka kolejnych dni roboczych, mimo iż przystępuje do nich mniejsza ilość zdających niż liczba przystępujących do egzaminu wstępnego. Oznacza to, iż możliwe i praktykowane jest organizowanie „sesji egzaminacyjnej” w dniach nie będących sobotą czy niedzielą. Należy także zwrócić uwagę, iż ilość osób, które z różnych przyczyn, w tym religijnych, nie mogą przystąpić do egzaminu w sobotę nie jest znaczna. Wydaje się więc, że dla tej grupy ubiegających się o przyjęcie na aplikacje możliwe jest ewentualnie zorganizowanie egzaminu nie w każdym województwie, a w wybranych miastach. Zainteresowani byliby zobowiązani do złożenia stosownych oświadczeń, być może poświadczonych przez odpowiednie denominacje wyznaniowe, w terminie wcześniejszym umożliwiającym organizację dodatkowego terminu naboru. Pragnę także

zwrócić uwagę na fakt, iż przeprowadzające również egzaminy w całym kraju Centrum Egzaminów Medycznych, od kilku lat organizuje Lekarski Egzamin Końcowy (dawny Lekarski Egzamin Państwowy) w piątek. Stało się to m. in. na wniosek zainteresowanych kościołów i związków wyznaniowych oraz na skutek rekomendacji Rzecznika Praw Obywatelskich.

Powyższe uwagi przekazuję Panu Ministrowi stosownie do treści art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o *Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.) z uprzejmą prośbą o ich rozważenie oraz poinformowanie mnie o zajęтым stanowisku.

Łęka wyprawy srodkiem

Janusz Jędrzejko

do wiadomości:

Zarząd Kościoła

Adwentystów Dnia Siódmego

ul. Foksal 8

00-366 Warszawa